SADRŽAJ

ČLANCI

Karakteristike orguljskog opusa Anđelka Klobučara 6

Anton Peřina, manje poznati orguljar u kontekstu orguljarstva na području Kraljevine Jugoslavije tijekom 1930-ih i 1940-ih godina ... 15

Augustin Kažotić, biskup zagrebački „reformator“ liturgijskog pjevanja i Zagrebačkog obreda 28

Iščekivani i Dočekani: adventske i božićne popijevke u liturgijskoj i pučkoj tradiciji Župe Presvetoga Trojstva u Legradu 40

OSVRTI

Tehnička dokumentacija Jenkovih orgulja u katedrali sv. Jakova u Šibeniku 58

IZ GLAZBENOG ŽIVOTA CRKVE

Održana godišnja skupština Hrvatskog društva crkvenih glazbenika 68

Mozartov Requiem za šestu obljetnicu stradanja Anamarije Carević u potresu popunio Lisinski do zadnjeg mjesta 70

Izvještaj o održanom projektu u sklopu projekta *VoxArtis* 73

VoxArtis: Blagovijest 76

Susret zborovođa o gregorijanskom pjevanju: Dubrovnik je akustična teologija 77

Mysterium Paschale uz korizmene pučke molitvice iz Dubrovačkog primorja 80

Bach: osam lica harmonije boli 81

Posjet Visokoj školi za glazbu u Mainzu 82

Studijski posjet Metropolitanskoj knjižnici – Odjelu depozita Zagrebačke nadbiskupije 84

Koncert božićnih gregorijanskih napjeva, Varaždin 86

Koncert uskrsnih i marijanskih gregorijanskih napjeva, Zagreb 88

Duhovnik i skladatelj na razmeđu kultura: zbornik o don Kosti Selaku 89

Adventski koncert crkvenih zborova - zvonki znak nade u Jubilejskoj godini 90

UVODNIK

Drage čitateljice i čitatelji,

pred nama je novi broj *Svete Cecilije*, časopisa koji već desetljećima nastoji biti mjesto susreta crkvene glazbene baštine, znanstvenoga istraživanja, liturgijske prakse i suvremenoga glazbenog stvaralaštva. Upravo se ta povezanost prošlosti i sadašnjosti posebno jasno očituje i na stranicama ovoga broja. Baština koju smo primili nije tek predmet povijesnoga zanimanja. Ona živi onda kada je istražujemo, čuvamo, izvodimo, poučavamo i prenosimo novim naraštajima.

Prvi dio časopisa donosi četiri rada koji iz različitih perspektiva otvaraju važne teme hrvatske crkvene i orguljske glazbe.

Mario Perestegi u radu o orguljskom opusu Anđelka Klobučara razmatra jedno od najznačajnijih poglavlja hrvatske orguljske glazbe druge polovice 20. stoljeća. Smještajući Klobučara u razvojnu liniju koju su prije njega oblikovali Franjo Dugan st. i Franjo Lučić, autor pokazuje kako se hrvatska orguljska glazba postupno otvarala novim zvukovnim i skladateljskim mogućnostima. U Klobučarovu stvaralaštvu osobito se ističe njegov odnos prema boji orguljskog zvuka, registraciji i dinamičkom oblikovanju, kao i utjecaj francuske orguljske tradicije. Pred nama se tako ne otvara samo portret skladatelja nego i šira slika razvoja hrvatske orguljske estetike.

Orguljskoj baštini posvećen je i rad Marka Đurakića o Antonu Peřini, danas manje poznatom orguljaru čija se djelatnost protezala područjem Hrvatske, Slovenije i Vojvodine. Sustavno proučavanje arhivskih izvora i sačuvanih instrumenata omogućuje autoru da dopuni naše poznavanje orguljarstva prve polovice 20. stoljeća. Takva istraživanja podsjećaju nas koliko je još pojedinaca, instrumenata i lokalnih sredina koje tek treba temeljito istražiti i ponovno uključiti u cjelovitu povijest hrvatske crkvene glazbe.

U drugom dijelu rada o blaženom Augustinu Kažotiću Amalija Štuban vraća nas mnogo dalje u prošlost, u srednjovjekovni Zagreb. Kroz Kažotićevu reformu liturgijskoga pjevanja i zagrebačkoga obreda otvara se pitanje obrazovanja crkvenih glazbenika, uloge katedralne škole i kantora te mjesta gregorijanskoga pjevanja u liturgijskom životu. Posebno je zanimljivo promatrati koliko su pitanja sustavnoga glazbenog obrazovanja, kvalitete liturgijskog pjevanja i odgovornosti onih koji ga vode bila važna već prije sedam stoljeća – i koliko nam, u drukčijim okolnostima, ostaju aktualna i danas.

Ivon Fabijanec vodi nas pak u Podravinu radom o adventskim i božićnim popijevkama župe Presvetoga Trojstva u Legradu. Analizirajući pjesmarice, rukopisne izvore i usmenu predaju, autor pokazuje kako se liturgijsko i pučko, lokalno i općecrkveno, tijekom vremena međusobno prožimaju. Popijevke koje zajednica pjeva desetljećima i stoljećima postaju mnogo više od glazbenog repertoara: postaju dijelom njezina identiteta i kolektivnoga pamćenja. Upravo je u tome možda jedan od najljepših primjera načina na koji crkvena glazbena baština ostaje živom.

Sličnu povezanost istraživanja, očuvanja i praktičnoga djelovanja nalazimo i u drugom dijelu časopisa. Izrada tehničke dokumentacije Jenkovih orgulja u katedrali sv. Jakova u Šibeniku podsjeća na odgovornost koju imamo prema povijesnim instrumentima. Orgulje nisu samo skup svirala, registara i tehničkih rješenja nego svjedoci vremena, liturgijskoga života i glazbene kulture sredine u kojoj su nastale i djelovale. Njihovo dokumentiranje stoga je važan preduvjet svakoga ozbiljnog budućeg vrednovanja i obnove.

Brojne vijesti istodobno svjedoče da crkvena glazba nije samo predmet povijesnoga istraživanja nego iznimno živ prostor stvaralaštva. Posebno mjesto zauzimaju aktivnosti Instituta za crkvenu glazbu i projekta *VoxArtis*. Pasionski programi *Bach: osam lica harmonije boli* i *Odjeci pasije u klavirskim djelima* povezali su glazbu, teologiju, književnost i scenski izraz, dok je program uz svetkovinu Blagovijesti okupio studente, nastavnike i goste različitih sastavnica Sveučilišta te donio i nova studentska ostvarenja. Studijski susreti sa srednjovjekovnim liturgijsko-glazbenim kodeksima, koncerti gregorijanskoga pjevanja te međunarodna akademska mobilnost dodatno pokazuju koliko su za razvoj crkvene glazbe važni istodobno poznavanje izvora, kvalitetna umjetnička praksa, obrazovanje i otvorenost suradnji.

Raduje i bogata aktivnost crkvenih glazbenika u različitim krajevima Hrvatske. Susreti zborovođa, grego-

rijansko pjevanje, korizmeni glazbeno-meditativni programi i okupljanja crkvenih zborova u Dubrovačkoj biskupiji svjedoče o glazbi koja svoj puni smisao nalazi u zajednici i liturgiji. Godišnja skupština Hrvatskog društva crkvenih glazbenika i brojni stručni seminari potvrđuju pak potrebu za trajnom formacijom, povezivanjem i razmjenom iskustava među onima koji svakodnevno nose velik dio odgovornosti za glazbeni život naših župa.

U tom kontekstu posebno snažno odjekuje i dobrotvorni koncert u spomen na Anamariju Carević, na kojemu je izveden Mozartov *Requiem*. Takvi događaji pokazuju da glazba može nadići koncertni prostor i postati nositelj sjećanja, solidarnosti, nade i zajedništva.

Osvrt na zbornik posvećen svećeniku i skladatelju don Kosti Selaku još jednom proširuje pogled izvan hrvatskih granica i podsjeća na duboke veze hrvatskoga i slovenskoga crkveno-glazbenog prostora. Te su veze kroz povijest stvarali ljudi, skladbe, glazbenici i institucije, a njihovim istraživanjem bolje razumijemo i vlastitu glazbenu baštinu.

Različite teme ovoga broja na prvi su pogled međusobno udaljene – od srednjovjekovnoga zagrebačkog obreda preko povijesnih orgulja i skladateljskih opusa do današnjih studenata, zborova, seminara i koncertnih projekata. Ipak, sve ih povezuje ista misao: crkvena glazba živi u trajnom susretu baštine i sadašnjosti. Čuvati tradiciju ne znači samo sačuvati ono što je bilo, nego razumjeti njezinu vrijednost i omogućiti joj da ponovno govori u vremenu u kojemu živimo.

Nadam se da će i ovaj broj *Svete Cecilije* biti poticaj upravo takvom odnosu prema crkvenoj glazbi – istraživačkom i stručnom, ali istodobno umjetničkom, liturgijskom i živom.

Želim vam ugodno i nadahnjujuće čitanje.

Milan Hibšer
glavni urednik